

Tereza Dubská: Srovnání interpretací pohádky Kráska a Zvíře. Bakalářská práce. – posudek oponenta.

Musím začít konstatováním, že celkový dojem z práce místy poněkud ruší to, jak se autorka potýká s pravidly spisovného jazyka českého a jeho slovníkem. (Ilustrací budiž 2. a 5. odstavec Úvodu – s. 1.) Doma autorka není ani ve světě pravidel odkazů na použitou literaturu: například krkolomně působí odkazy na autory citované autory zkoumaných interpretací pohádky pomocí „in“; dílo I. Gadové nelze v seznamu literatury nalézt vůbec; u odkazů na díla M.–L. von Franz z roku 2008 nelze zjistit, na které autorka zrovna odkazuje.

Za podstatný však považuji obsah textu. Ten začíná informací o tom, že ve sbírkách pohádek lze nalézt její verze i příběhy podobné (s. 2–17). Přičemž tato část má jen funkci jakési encyklopedické osvěty – do vlastního výzkumu autorky nijak nevstupuje. Všechny autorkou zkoumané interpretace pohádky Kráska a Zvíře se údajně opírají jen o verzi Beaumontové (s. 1). Přičemž z textu autorky není jasné, zda prezentuje doslovně její překlad od V. Cibuly, nebo jeho parafrázi (s. 11–12).

Prezentaci svého výzkumu autorka začíná prezentací svého „empirického materiálu“ – 7 interpretací: od B. Bettelheima, J. Barchilona, I. Gadové, O. Moilanena, J. Gouldové, J. Griswolda a J. Beeba (s. 18–39). Vlastní srovnání jednotlivých teorií skrytého obsahu zašifrovaného ve zjevném obsahu pohádky Kráska a Zvíře provádí prostřednictvím 9 „motivů“: utržení růže; otec; Zvíře; sestry Krásky; Kráska; matka Krásky; odchod z paláce; návrat a proměna Zvířete; sňatek. (s. 40–46) Cení si toho, když si pak autorka všimá nejen, v čem se interpretace zásadně liší, ale i toho, kdy říkají to samé jiným jazykem. Limitní podobou pak je konstatování, že zkoumané teorie skrytého obsahu pohádky „řikaly svým odborným jazykem to, co jednoduše, vnímavější čtenář je schopen sám vyčíst/vycítit“ (s. 48).

V následném pokusu o srovnání freudiánského a jungiánského přístupu k výkladu pohádek (s. 46–47) však autorka konstatuje jen dva všeobecně uváděné rozdíly v jejich teorii psychického vývoje: nevědomí individuální vs. kolektivní; psychosexuální vývoj k dospělé genitální sexualitě vs. proces individuace. A pak sugeruje, že jejich podstatný společný jmenovatel je autorkou kritizované aplikování teoretických dogmat na pohádkový příběh (vs. „pracovat opačným způsobem“ – s. 47). Zajímalo by mne, jak by dle autorky, potažmo dle jí citované B. Hearne (s. 47; či Herne? – s. 51), mohl vypadat takový „opačný způsob“, podle čeho bychom mohli poznat „nejpravdivější interpretaci“ (s. 49)? A nedostává se tak autorka do situace, ve které si protičeří s tím konstatováním o tom, že zkoumaní hlubinně analytičtí vykladači pohádky o Krásce a Zvířeti se vlastně shodují se všemi „vnímavějšími čtenáři“?

Přes uvedené výtky vůči množství a kvalitě odvedené badatelské práce soudím, že bakalářskou práci mohou doporučit k obhajobě.

V Praze 9. 6. 2013

PhDr. Miroslav Klusák, CSc.